

Egy döntés, amely megváltoztatta a világot - de Gaulle esete a dollárral

2012 május 09. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Idén lesz negyvenegy éve, hogy 1971. augusztus 15-én szűnt meg az aranystandard, azaz a dollár aranyra válthatóságának lehetősége: ez a fejlemény alapozta meg azt a gazdasági válságot, amibe most a nyugati országok többsége került – írja Alekszej Mihajlov a gazeta.ru-n megjelent cikkében.

1965-ben *Charles de Gaulle* francia államfő amerikai tárgyalásain *Lyndon B. Johnson* elnökkel felajánlotta, hogy Franciaország 1,5 milliárd dollár értékben aranyat venne unciánként 35 dollárért. Johnsonnal közölték, hogy a dollárokkal megrakott francia hajó a new-yorki kikötőben várakozik, és egy hasonló rakományú francia repülőgép is landolt az USA-ban. Az üzlet akkor nem jött össze, válaszul de Gaulle kivonta a francia hadsereget a NATO katonai irányítása alól és távozásra szólította fel a Franciaországban állomásozó idegen (amerikai) hadsereget.

Bár de Gaulle aztán elérte célját, s Franciaországnak végül is sikerült 3 ezer tonna aranyat vásárolnia Amerikától, de Gaulle 1965-ben váratlanul nehezen aratott győzelmet az elnökválasztásokon a szocialista *François Mitterrand* szemben. 1968-ban Párizsban lázongások kezdődtek, de Gaulle kijelenti, hogy Franciaország a polgárháború küszöbére jutott. Vannak, akik a mai napig úgy vélik, a CIA keze állt az 1968-as párizsi megmozdulások mögött, aminek következtében de Gaulle végül 1969 tavaszán távozni kényszerült az államfői tisztségből.

Mondják, de Gaulle gondolkodására nagy hatással volt egy anekdota, miszerint egy árverésen egy Raffaello képért az arab olajat ajánl, az orosz aranyat, az amerikai elvesz 10 ezer dollár készpénzt és azzal fizet. Valójában csinálta a legjobb üzletet, hiszen az amerikai valójában 3 dollárért vette meg a képet, azért az összegért, amibe a 10 ezer dollárnyi papírpénz előállítására került. De Gaulle régimódi emberként az aranyban, és csakis az aranyban hitt, ezért is helyezte aranystandard alapúra a francia külkereskedelmet 1960-ban. Franciaország 5 milliárd dollárnyi hasznot kalapozott össze ebből, amit 1965-ben újabb porció aranyra kívánt váltani.

Akkor még létezett a *bretton-woods-i* valutarendszer (1944), ami szerint a világ összes valutája beváltható dollárra, a dollár pedig aranyra. A rendszert a szükség szülte: a második világháborús szövetségeseknek nem volt aranyuk, a világ összes aranytartalékának 70 %-a (nem számítva ide a Szovjetunió készleteit) az USA-ban gyűlt össze. Ennek oka kettős. Az egyik az 1933-as „nagy aranyrablás”: 1933. március 5-én a frissen hivatalba lépő *Franklin D. Roosevelt* amerikai elnök válságellenes intézkedéscsomagot jelentett be. Ennek részeként megszünt az aranykereskedelem, minden polgár köteles volt beszolgáltatni a nála lévő aranyat, az arany rejtetéseért 10 évi börtönt szabtak ki. Az állam régi áron, unciánként 20,67 dollárért vásárolta fel a lakosságtól az aranyat, majd ezt követően 35 dollárban szabta meg az arany árát. A másik forrás az európai arany volt, amit a hadakozó államok küldtek cserébe az amerikai iparcikkekért és élelmiszerért.

A dollár már ekkor világvalutává vált, a *bretton-woods-i* egyezmény csak szentesítette a tényeket.

A rendszerben azonban aknák voltak elhelyezve, melyek robbanása csak idő kérdése volt.

Robert Triffin közgazdász fogalmazta meg a *Triffin-paradoxont*, miszerint ahhoz, hogy egy idegen országnak megfelelő dollár álljon rendelkezésre, az Egyesült Államokban – mint a világvaluta kibocsátójában – szükségszerűen fizetési mérleghiányra van szükség, ami viszont csökkenti a dollárba vetett bizalmat.

Éppen ez történt az '50-es és '60-as években. Az arany ára meglódult, 1960-ra elérve a 40 dolláros szintet, válaszul az USA az arany eladásába kezdett. 1961-ben Londonban 8 állam központi bankjának részvételével megalakult a *London Gold Pool*, amely az arany szabad piacon való eladását bonyolította le.

De Gaulle azonban úgy döntött, nem fogja a francia arannyal támogatni a dollárt, ezért Párizs távozott a Gold Poolból, és arra törekedett, hogy Franciaországot mentessé tegye a dollárkereskedelemtől. De Gaulle lavinát indított el ezzel a döntésével: a következő a sorban a nyugatnémet gazdasági csoda megteremtése, Ludwig Erhard német kancellár volt, aki szintén nagy tételben kívánt volna aranyat vásárolni dollárért. Rövidesen hasonló igényt jelentett be Kanada, Japán, Nagy-Britannia is.

1949 és 1971 között az USA aranytartálékai drasztikusan lecsökkentek, 20 ezerrel 8 ezer tonnára. A keynesiánus közgazdászok a dollár leértékelését és az arany árának növelését ajánlották, a republikánus *Nixon elnök* azonban inkább *Milton Friedman*ra, a monetarizmus atyjára hallgatott, és egyszerre megszüntette az aranystandardot. Ez lényegében államcsődöt jelentett és Amerika kihátrálását a bretton-woodszi rendszerből.

De Gaulle dollár elleni támadása tehát nem sikerült, nem az arany lett a nemzetközi kereskedelem legfontosabb értékmérője, hanem továbbra is a dollár maradt az elsőleges fizetési eszköz. Egyszerre a dollár, mindenféle köztötség nélkül. A pénz értékét mostantól az szabta meg, mennyit nyomtattak belőle, s mekkora volt a belé vetett bizalom.

Látszólag semmi nem változott a gazdasági életben 1971 után. Külsőleg semmi változás – a lényeg azonban tökéletesen más lett.

A valuták értékét egymáshoz való viszonyul szabja meg. A pénz abszolút relatívvá vált. De mi is történt a pénzzel az elmúlt negyven évben?

Először is inflálódott. Az 1971-es 1 dollár 2011-ben 5,57 dollárnak felel meg a fogyasztói piac árai szerint. A '70-es években az energiárrobbanás miatt gyorsan nőttek az árak, és az arany értéke is (egy évtized alatt a hússzorosára). A '80-as években sikerült megfékezni az inflációt, viszont megkezdődött a tőzsdei robbanás. A '90-es évektől az ingatlan árrobbanás.

Az aranystandard hiányának eredményei tehát ilyenképpen összegezhetők:

- a fogyasztói árak 5,5-szörösére növekedtek (1931 – 1971 között az infláció kétszer alacsonyabb volt)
- a tőzsdepiac tizennégyszeresére növekedett
- az ingatlanok ára tízszeresére nőtt
- az arany ára ötvenszeresére emelkedett

Az Egyesült Államokban forgalomban lévő készpénz mennyisége a tizenötszörösére nőtt.

Korábban úgy vélték, az infláció egyértelműen rossz, most viszont az inflációnak inkább a pozitív hatásait emelik ki.

Korábban úgy vélték, a kapitalizmus csak újabb és újabb piacok meghódításával éhet, most azt látjuk, a fejlett országok piacait kevésbé fejlett, saját valutájukat mesterségesen alacsonyan tartó országok áruival töltik meg.

Régen azt gondolták, az államháztartás hiánya megengedhetetlen (kivéve a háborús időszakot), most úgy vélik, a 60-100 %-os államadósság megengedhető.

Ma már nem a legszegényebb országok a legaladósodottabbak, hanem a leggazdagabbak, az USA, Japán, az EU országai.

Ma a kevésbé fejlett országok rendelkeznek a legnagyobb aranytartalékokkal, a kevésbé fejlett országok képesek lendületes gazdasági növekedés felmutatására, a kevésbé fejlett országok, melyek korábban csak gyalogok voltak a két szuperhatalom sakkjáráján, egyre nagyobb szerepet játszanak a világpolitikában, s az általuk kifejlesztett metódusok (terrorizmus) a fejlett országokat is elérte.

Ez is az aranystandard eltörlésének következménye, akárcsak a 2007-2008-ban kitört világgazdasági válság – állítja *Alekszej Mihajlov*.

(Alekszej Mihajlov: Nyezamecsennaja revoljucija gyenyeg, gazeta.ru, 2011. 08. 15.)

<http://oroszvilag.hu>

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló